

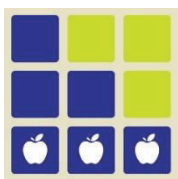
Rūdolfs Blaumanis

Nāves ēnā

Novele
vieglajā valodā

Māksliniece Kate Brikmane-Buklovskā

Rūdolfs Blaumanis

Novele vieglajā valodā

UDK 821.174-32
BI324

Novele ir vieglās valodas trešajā līmenī.
Tās teksti ir mazliet saīsināti.

Grāmatas tekstus pārbaudīt palīdzēja
biedrības "Cerību spārni" audzēkņi.

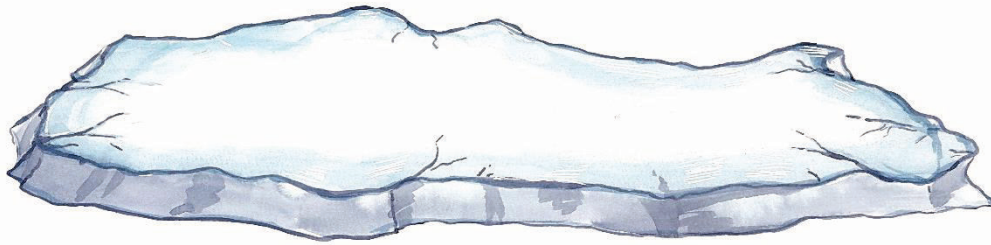
Tekstus vieglajā valodā pielāgoja Gunta Bite un Vineta Bite
Vieglās valodas konsultante Iřina Meļņika
Ilustrāciju autore Kate Brikmane-Buklovska

© Gunta Bite, vāka dizains
© Kate Brikmane-Buklovska, zīmējumi
© Latvijas Neredzīgo bibliotēka, makets, izdevums, 2024

Grāmata iespiesta tipogrāfijā "Dobums"
Pērnavas ielā 47B, Rīgā

Grāmatas iespiesta uz SIA "Poligrāfijas Apgāds" ziedotā papīra

ISBN 978-9934-9254-2-9

Bija dienas vidus.
Jau ilgi pūta nemainīgs rietumu vējš.
Jūra bija aizsalusi.
Uz ledus bija 15 zvejnieki un 2 zirgi ar ragavām.
Zvejnieki bija izcirtuši ledū caurumus
un zvejoja ar tīkliem zivis.
Viņi bija aizņemti darbā.

Kopā ar zvejniekiem
bija 16 gadus jaunais Kārlēns.
Viņš stāvēja pie vīriem un skatījās apkārt.
Pēkšņi zēns ieraudzīja
vienu no zirgiem skrienam prom.
Kārlēns uzlēca otram zirgam mugurā
unāja bēgošajam pakaļ.
Zirgu viņš panāca netālu no ledus gabala malas.
Starp to un jūras krastu viļņojās ūdens.
Ledus bija atdalījies no krasta
un peldēja prom jūrā.
Tas jau bija aizpeldējis pārāk tālu no krasta.

Kārlēns steidzās atpakaļ un satraukti stāstīja
zvejniekiem par notikušo nelaimi.
Vīri skrēja līdz ledus gabala malai skatīties.
Tālumā vēl bija redzams jūras krasts.
Tomēr cerības aizpeldēt līdz krastam bija mazas.

Vienīgi Skaru Juris ielēca ledainajā ūdenī
un peldēja uz krastu.
Viņam mājās bija palikusi sieva ar 3 bērniem.
Tāpēc Jura izmisums bija liels.
Tomēr netālu no krasta zvejnieks noslīka.
Glābties vairs nevarēja.

Uz ledus palika 14 zvejnieki.
Neviens no viņiem vairs nelēca ūdenī.
Attālums līdz krastam kļuva arvien lielāks.
Pēc vairākām stundām
krastu saskatīt vairs nevarēja.
Zvejnieki centās slēpt bailes par savu dzīvību.
Tomēr tās bija redzamas
zvejnieku drūmajās sejās.
Kurš viņus glābs?

Lēnām vīri atgriezās pie ragavām
un sastājās bariņos.
Kopā ar Kārlēnu stāvēja
jauni un neprecējušies puisi.
Tur bija Janis Dalda, Birkenbaums un Gulbis.
Viņu augumi bija spēcīgi un veselīgi.

Kārlēns vēlreiz puisiem stāstīja par notikušo.
Birkenbaums jautāja Kārlēnam:
"Cik tālu no krasta ledus bija?
Varbūt tu varēji vēl aizpeldēt līdz krastam."
Kārlēns skumji atbildēja:
"Noteikti varēju vēl aizpeldēt."
Tomēr zēns nemēģināja glābties.
Viņš nolēma vispirms brīdināt pārējos.
Par to Kārlēns tagad bēdājās un domāja.
Vai viņš izglābtos?
Varbūt noslīktu tāpat kā Skaru Juris?

Kārlēna zilajās acīs bija asaras.
Birkenbaums zēnu mierināja.
Gan jau kāds viņus izglābs!
Cilvēki krastā zvejniekus noteikti meklēs.

Nedaudz tālāk no viņiem stāvēja
garš un tievs vīrs ar sarkanu bārdu.
Tas bija Cubuks.

Viņam priekšā salīcis stāvēja dēls Ludis.
Saliektās muguras dēļ Ludis izskatījās
tikpat vecs kā tēvs.

Citā bariņā sarunājās 4 precēti vīri.
Skaistais zvejnieks ar lielo augumu
bija Grīntāls.

Skapāns bija resns vīrs
ar sarkaniem apaļiem vaigiem.

Ar pavisam bāliem vaigiem
bija laipnais Skrastiņš.

Turpat stāvēja arī Sīlis.

Viņam bija plati spēcīgi pleci.

Vecais Dalda sarunājas ar vecpuiši Stūri.
Stūrim bija daudz gadu.

Tomēr viņš nebija precējies.

Tāpēc viņu sauca par vecpuiši.

Netālu no viņiem pa vienam stāvēja
Zaļga un Gurlums.

Zvejnieki bija bēdīgi un satraukti.
Vienīgi Grīntāls bija mierīgs
un iedrošināja pārējos vīrus.
Jāgaida glābējus!
Pēc divām vai trim dienām
kāds noteikti viņus atradīs un izglābs.
Ledus gabals ar cilvēkiem uz tā
no krasta atdalās ne pirmo reizi.
Parasti cilvēkus vienmēr izglābj!

Zvejnieki klausījās Grīntālā ar lielām cerībām.
Tomēr līdz glābēju atbraukšanai
vīriem jāiztiek ar noķertām zivīm.
Tā bija viņu vienīgā pārtika uz ledus.
Noķertās zivis bija Zaļgas ragavās.
Vai ar zivīm pietiks?
Vajadzības gadījumā var nokaut zirgus.
Zvejnieki negribēja pat domāt
par zirga gaļas ēšanu.

Grīntāls zvejniekus mazliet nomierināja.
Cerības izglābties joprojām bija mazas.
Tomēr cerēt bija vieglāk.
Vīri negribēja samierināties un padoties nāvei.

Daudzas zivis mētājās pa ledu.
Grīntāls ieteica zivis salasīt
un likt tās visas Zaļgas ragavās.
No ledus var nolūzt kāds gabals un aizpeldēt.
Tad zvejnieki zaudēs daļu no zivīm.
Tik liela vērtība tagad bija katrai zivij!
Zvejnieki salasīja izmētātās zivis
un gāja pie Zaļgas.
Taču Zaļga neļāva zivis likt ragavās.

Savas zivis viņš gribēja paturēt tikai sev.
Pārējiem jāiztiek tikai ar salasītām zivīm.
Tik skops bija Zaļga!

Par to Birkenbaums sadusmojās.
Viņš sagrāba Zaļgu un gribēja to
ar spēku noraut no ragavām.
Tomēr Zaļga stingri turējās pretī.
Pie Birkenbauma piegāja Grīntāls
un lūdza Zaļgu laist vaļā.
Tagad labāk iztikt bez strīdiem.
Birkenbaums paklausīja un atlaida Zaļgu.
Zaļga ierāpās atpakaļ ragavās
un uzsēdās virsū zivīm.

Zvejniekiem patika Birkenbauma rūpes
par viņiem.
Tikai Gurlums stāvēja malā un klusēja.
Raksturā viņš bija stiprs un ļoti lepns cilvēks.
Savas vājības citiem Gurlums nerādīja.
Patiesībā arī viņš bija satraukts un nobijies.
Gurlumam bija bail no nāves.
Taču vēl vairāk viņam bija bail no izsmiešanas.
Tāpēc viņš centās izskatīties vienaldzīgs.

Pēcpusdienā vējš pūta stiprāk.
Jūra spēcīgi viļņojās.
Lielajos viļņos ledus gabals krakšķēja.
Skaņa kļuva arvien skaļāka un biedējošāka.

Bailēs Kārlēns saķēra Birkenbauma roku.
Tā zēns jutās drošāk.
Viņi stāvēja un satraukti skatījās apkārt.
Pēc brīža ledus krakšķi atskanēja pavisam skaļi.
Birkenbaums aplika roku Kārlēnam ap pleciem.
Viņš jutās atbildīgs par zēnu.

Tikmēr ledus gabals ar zvejniekiem
peldēja arvien tālāk jūrā.
Lielie viļņi lauza ledus gabalam malas.
Atlūzušie gabali peldēja blakus.
Tie ar troksni sitās pret lielā ledus malām.

Pēkšņi ar skaļu krakšķi ledū parādījās plaisa.
Ledus pārlūza pa vidu starp vīru bariņiem.
Abi ledus gabali ātri peldēja
viens no otra projām.

Vairums zvejnieku palika uz lielākā ledus gabala.
Taču uz otra ledus aizpeldēja 4 vīri.
Tie bija Cubuks ar dēlu Ludi, Stūris un Skapāns.

Vīri uz abiem ledus gabaliem
kiedza un māja ar rokām.
Cubuks gribēja pat lēkt ūdenī.
Taču Ludis viņu apķēra un turēja.
Drīz vien attālums starp ledus gabaliem
bija pārāk liels.
To pārpeldēt vairs nevarēja.
Kā šie vīri izdzīvos?
Uz viņu ledus gabala nebija zivju.

Tad arī Grīntāls kļuva satraukts.
Viņš lika vīriem sanākt ledus gabalam pa vidu.
Ledus malas bija bīstamas.
Vīri paklausīja un sastājās bariņā.
Satraukti viņi skatījās uz mākoņiem
un nemierīgajiem vilņiem.
Klausījās spēcīgā vēja skaņās.
Pamazām vīri nomierinājās
un atkal sāka sarunāties.

Janim bija žēl vīru uz otra ledus gabala.
Viens no viņiem nesen apprecējās.
Savas pārdomas Janis pastāstīja tēvam.
Taču Dalda klausījās dēlā un klusēja.
Kāpēc runāt par citu nelaimi?
Viņi paši arī nebija drošībā.

Par sevi Dalda nebēdājās.
Lielu daļu sava mūža viņš jau nodzīvojis.
Toties Janis bija jauns puisis.
Viņam visa dzīve vēl priekšā.
Ak, būtu Janis palicis krastā drošībā!
Taču tagad abi stāv uz ledus un var nomirt.
Asaras tecēja tēvam pār vaigiem.

Vakarā Grīntāls aicināja vīrus sanākt kopā.
Viņa mierīgā balss vīrus nomierināja.
Visi gribēja ēst.
Tāpēc Grīntāls piedāvāja
uzvārīt un sadalīt zivis.
Katla vietā noderēs viņa ādas cepure.

Zvejnieki piekrita un ķērās pie darba.
Viņi sacirta malkā daļu no ragavām
un izveidoja mazu ugunskuru.
Vajag sasmalcināt un izkausēt ledu uz uguns.
Tādā ūdenī varēs vārīt zivis.

Tikmēr Grīntāls gāja pie Zaļgas pēc zivīm.
Zaļga izstiepa rokas uz abām pusēm.
Par velti viņš zivis nedos!
Zaļga prasīja par tām naudu.

Grīntāls sadusmojās un draudēja
iemest Zaļgu jūrā.
Tagad ar zivīm ir jādalās.
Citādi visi nomirs badā!

Zaļga dusmīgs piecēlās
un piegāja pie sava zirga.
Grīntāls paņēma no ragavām
20 vienāda lieluma zivis.
Pa divām zivīm katram zvejniekam.

Vīriem izdevās iekurt ugunskuru
tikai ar grūtībām.

Viņi izkausēja cepurē ledu
un ielika tajā dažas zivis.

Tās vārīja tikai mazliet.

Vajadzēja taupīt malku!

Pusjēlās zivis izņēma no cepures
un lika vārīt nākamās.

Drīz vien katrs zvejnieks saņēma
divas apvārītas zivis.

Diemžēl izkausētā ledus ūdens bija rūgts.
Tāpēc zivis garšoja slikti.
Daudzi zvejnieki nevarēja zivis apēst.
Viņi noglabāja tās vēlākam laikam.
Tikai Birkenbaums apēda uzreiz abas zivis.

Dalda paveda Jani tālāk no pārējiem vīriem.
Viņam vēl bija mazliet maizes.
Dalda deva to dēlam slepus no citiem.
Tomēr Janis maizi neņēma.
Viņš lika tēvam pašam to ēst.

Vēlu vakarā kļuva ļoti auksts.
Grīntāls lika sastumt abas ragavas kopā.
Vējš tad pūta no sāniem.
Vīri sasēdās uz ragavām ar mugurām cieši kopā.
Tā naktī būs siltāk!

Drīz vien visapkārt satumsa.
Debesīs mākoņi aizsedza zvaigznes.
Visapkārt skaļi šņāca jūra.
Turpināja pūst aukstais vējš.
Tāpēc zvejnieki negulēja.

Birkenbaumam blakus skaļi nopūtās Kārlēns.
Viņš gribēja ēst.
Taču zivis bija pārāk negaršīgas.

Birkenbaumam bija zēna žēl.
Viņš piecēlās un aizveda Kārlēnu tālāk
no vīriem.
Birkenbaums izņēma no kabatas
pudeli degvīna un deva Kārlēnam.
Zēns attaisīja pudeli un dzēra.
Birkenbaums čukstēja:
"Tikai nesaki vīriem par degvīnu.
Pēc tam mēģini apēst zivis."
Viņi atgriezās pie pārējiem.
Kārlēns ar nepatiku apēda savas zivis.

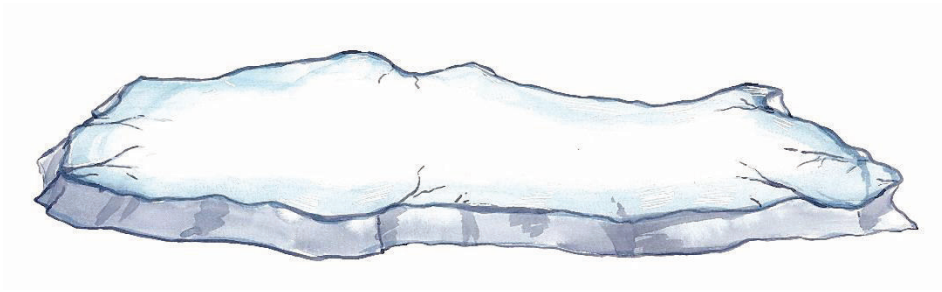
Ilgu laiku vīri sēdēja nekustīgi.
Apkārt skanēja tikai jūras šņācieni
un ledus krakšķi.
Vējš pūta sāļu jūras ūdens smaku.

Kārlēns ielika galvu Birkenbaumam klēpī.
Zēna rokas bija aukstas.

Birkenbaums novilka cimdu.
Viņš saņēma Kārlēna tievos pirkstus
savā siltajā plaukstā.
Pēc brīža pirksti sasila.
Zēns aizmiga.

Birkenbaums domāja par savu dzīvi.
Kā viņš līdz šejieni bija nonācis?
Agrāk puisis dzīvoja Vidzemē
netālu no Gaiziņa kalna.
Tas bija ļoti tālu no Kurzemes un jūras.
Tur Birkenbaums dzīvoja bez rūpēm.
Viņš dzēra, trakoja un priecājās.
Par sevi puisis vienmēr jutās drošs.
Nu viss ir mainījies!
Tagad Birkenbaums peldēja jūrā
uz ledus gabala.
Viņš var nomirt badā
vai noslīkt ledainajā jūrā.
Vai tiešām tas ar viņu notiek?
Kāpēc gan viņš piekrita strādāt
pie skopā Zaļgas?
Kāpēc atbrauca uz Kurzemi?

Birkenbaums nodrebēja
un saspieda stingrāk Kārlēna pirkstus.
Zēns nemierīgi sagrozījās.
Puisis uzlika otru roku Kārlēnam uz pleciem.
Pamazām Birkenbaums nomierinājās.
Vēl taču bija zivis un cerība izglābties!
Tomēr nakts šķita pārāk gara.
Drūmās domas atkal atgriezās.
Tikai agri no rīta Birkenbaums
uz īsu brīdi iemiga.

Bija nepatīkami auksts rīts.
Birkenbaums pamodās un trīcēja no aukstuma.
Viņam blakus ragavās vēl snauda
un drebēja Kārlēns.
Birkenbaums negribēja zēnu modināt.
Tāpēc viņš palika sēdēt ragavās.

Citi vīri no ragavām jau bija piecēlušies
un skatījās uz jūru.
Apkārt viss izskatījās tāpat kā vakar.
Debesis joprojām aizklāja pelēki mākoņi.
Lielie viļņi turpināja sisties pret ledus gabalu.
Tikai ledus gabals bija kļuvis mazāks.
Zvejnieku sejas kļuva pavisam drūmas.

Skrastiņš ar Grīntālu runāja par brokastīm.
Zvejniekiem vēl mazliet bija apvārītās zivis.
Cita ēdiena viņiem nebija.
Vīri ēda zivis negribīgi.

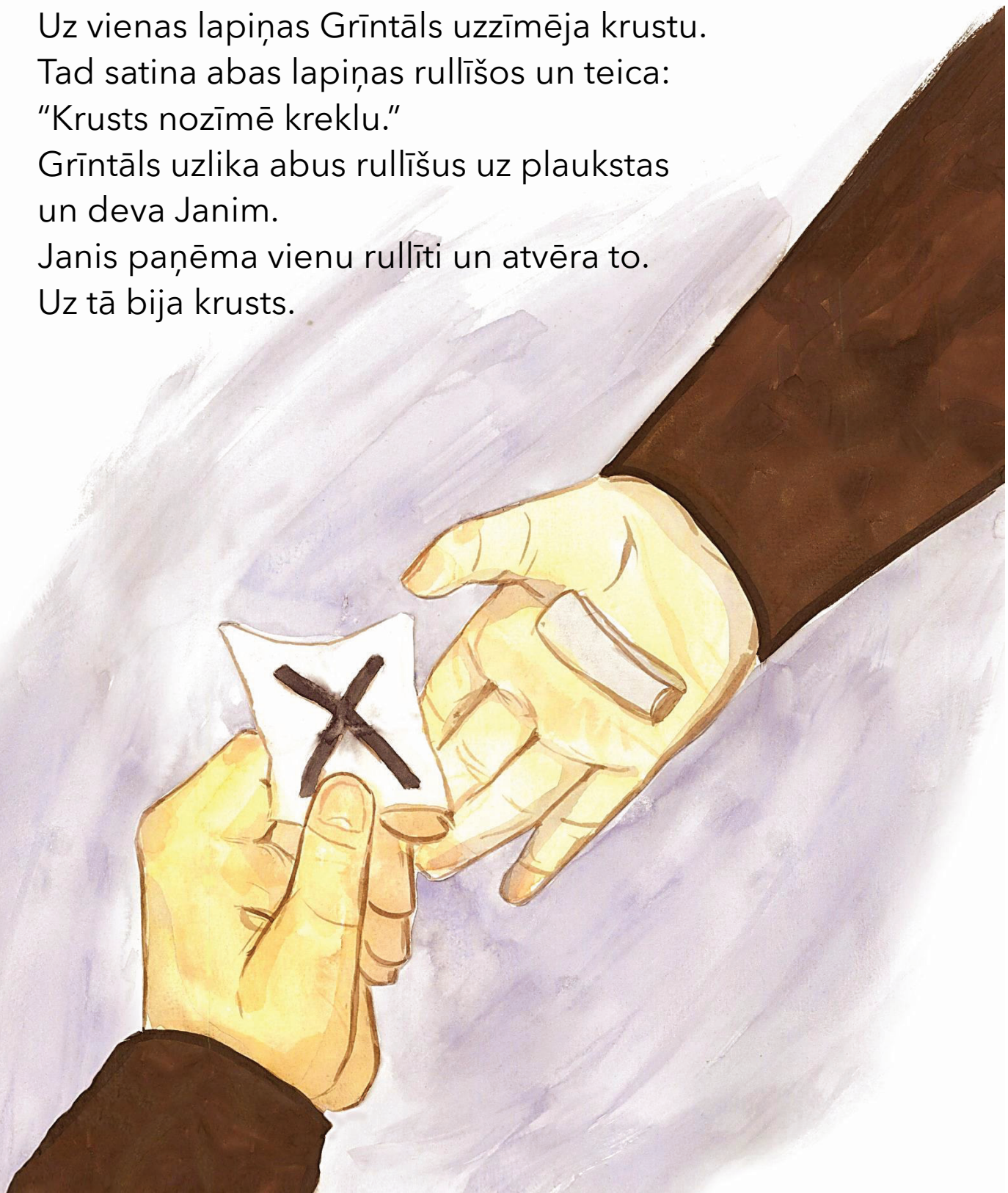
Vēlāk Birkenbaums atkal paveda Kārlēnu malā.
Viņi klusām iedzēra degvīnu.
Kārlēns bija pateicīgs.
Zēnam Birkenbaums šķita kā brālis.
Arī Birkenbaums zēnu bija iemīļojis.

Jūra ir ļoti plaša.
Tajā zvejniekus uz ledus gabala grūti redzēt.
Augstu gaisā vajadzēja izkārt kādu signālu.
Tad glābēji zvejniekus labāk ieraudzīs.
Tāpēc Grīntāls pavēlēja Birkenbaumam
piesiet pie koka kārts sarkanu audumu.

Sarkana auduma viņiem nebija.
Tomēr 3 zvejniekiem mugurā bija sarkans kreklis.
Tie bija Grīntāls, Jans un Skrastiņš.
Kurš dos savu kreklu?

Skrastiņš piekrita dot savu kreklu.
Tomēr pat ar kreklu mugurā
viņam bija zilas lūpas.
Tik ļoti viņš sala.
Tāpēc Grīntāls piedāvāja izlozēt
tikai starp sevi un Jani.

Viņš izņēma no kabatas mazu grāmatiņu.
Tad izplēsa lapu un pārplēsa to uz pusēm.
Uz vienas lapiņas Grīntāls uzzīmēja krustu.
Tad satina abas lapiņas rullīšos un teica:
"Krusts nozīmē kreklu."
Grīntāls uzlika abus rullīšus uz plaukstas
un deva Janim.
Janis paņēma vienu rullīti un atvēra to.
Uz tā bija krusts.

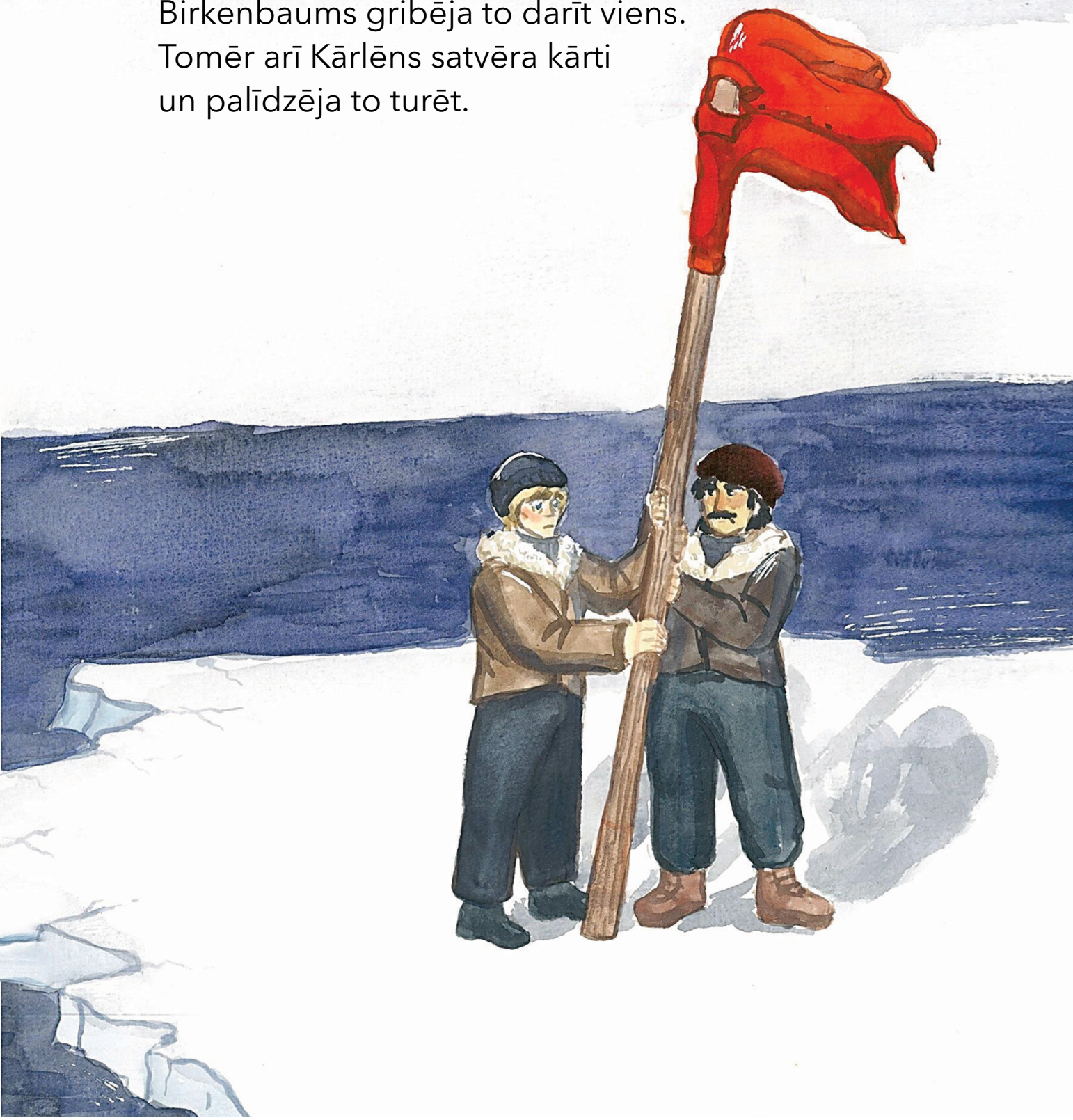

Janis lūdza vīrus nostāties priekšā vējam.
Tā būs siltāk noģērbties.
Zvejnieki sastājās Janim apkārt
cieši viens pie otra.
Puisis novilka kažoku un kreklu.
No aukstuma Janis stipri drebēja.
Tad viņš ātri uzvilka kažoku atpakaļ.
Janis noteica:
"Tas bija kā ielēkt ledainā ūdenī!"
Vīri piesēja Jaņa sarkano kreklu pie kārts
un pacēla gaisā.
Krekls vējā plīvoja kā karogs.
Tagad zvejniekus varēja redzēt no liela attāluma.

Sākumā vīri gribēja ledū izcirst caurumu
un ielikt tajā kārti.
Tomēr Grīntāls lika zvejniekiem
turēt kārti pašiem.
Kārti turēja divi vīri.
Pēc laika viņus nomainīja citi divi vīri.
Vīriem vajadzēja arī skatīties jūrā.
Ja nu parādās glābēji!
Tā zvejniekiem bija mazāk laika domāt
par savu bēdīgo stāvokli.

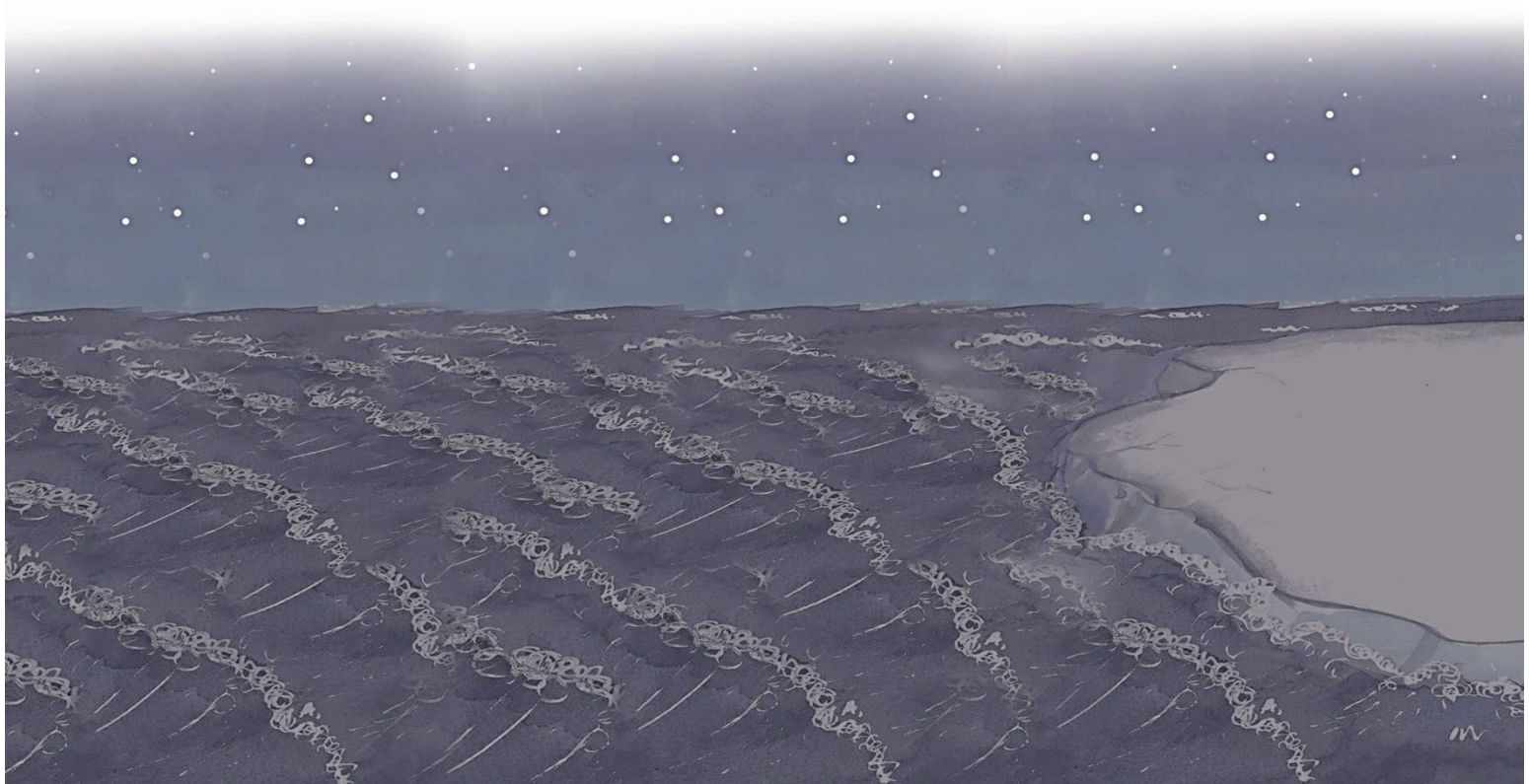

Pienāca laiks
Birkenbaumam ar Kārlēnu turēt kārti.
Birkenbaums gribēja to darīt viens.
Tomēr arī Kārlēns satvēra kārti
un palīdzēja to turēt.

Kārlēns gribēja dzert.
Līdz šim zvejnieki grauza ledu.
Tas nedaudz palīdzēja mazināt slāpes.
Tomēr ledus bija auksts un rūgts.
No tā Kārlēnam sāpēja vēders.
Vēlāk arī Skrastiņš sūdzējās
par slāpēm un vēdera sāpēm.
Tas satrauca vīrus.
Viņi baidījās saslimt rūgtā ūdens dēļ.

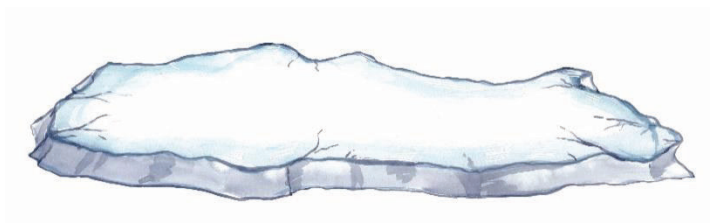
Grīntāls atkal mierināja vīrus.
Sliktākajā gadījumā viņi varēs dzert
siltas zirga asinis.
Asinis ir glumas un saldenas.
Tās dod spēku un mazina slāpes.

Par to stāstīja Birkenbaums.
Viņš bija daudz piedzīvojis savā dzīvē.
Tomēr citiem vīriem doma par asins dzeršanu
likās riebīga.

Dienā zvejnieki uz maiņām turēja
kārti ar sarkano kreklu.
Vakarā katrs apēda savu daļu zivju.
Bet naktī vīri atkal sēdās ragavās
ar mugurām kopā.
Viņi domāja par mājām un siltām istabām.
Par satrauktām un raudošām sievietēm.
Tādas domas neļāva vīriem aizmigt.
Kārlēns bija ielicis galvu Birkenbaumam klēpī.
Taču arī zēns gulēja maz un nemierīgi.

Trešās dienas rītā zvejniekiem beidzās malka.
Zivju vārīšanai arī vairs nebija nozīmes.
Tagad vīri uzmanīgi vēroja zivju dalīšanu.
Vai tik kādam neiedala lielākas zivis!
Tik izsalkuši viņi bija!
Pie ragavām ar zivīm drīkstēja iet
tikai ēdiena dalītājs.
Pat Zaļga nedrīkstēja savām ragavām tuvoties.

Kārlēns paveda Birkenbaumu malā.
Viņš gribēja iedzert degvīnu.
Birkenbaumam degvīna vairs nebija.
Viņš visu izdzēra iepriekšējā vakarā.
Kārlēns sadusmojās.
Kā Birkenbaums varēja
izdzert degvīnu viens pats?
Kāpēc Birkenbaums vairs nedalījās?
Vai tad viņš neredzēja Kārlēna ciešanas?
Aizvainojumā Kārlēns nosauca Birkenbaumu
par dzērāju.

Tas nu bija par daudz!
Birkenbaumam arī pašam nebija viegli.
Turklāt viņš zēnam nesolīja
dalīties ar visu degvīnu.
Dusmās Birkenbaums stipri iesita
Kārlēnam pa muti.
Kārlēns sagrāba puisi roku
un gribēja tajā iekost.
Taču Birkenbaums izrāva savu roku.
Viņš cieši saķēra zēnu aiz pleciem.
Kārlēns mēģināja puisim iespert.
Tas neizdevās.

Pēkšņi Kārlēnam palika slikti.
Kājas kļuva pavisam vājas.
Zēns gandrīz zaudēja samaņu.

Birkenbaums piespieda Kārlēnu
pie sevis un turēja.
Kārlēns atkal lūdza dzert.
Birkenbaums ar zēnu piegāja pie Grīntāla.
Puisis lūdza notecināt kādam zirgam asinis.
Kārlēns bija pavisam vārgs.
Zēnam steidzami vajag dzert.

Grīntāls aicināja zvejniekus sanākt kopā.
Lēmumu tecināt zirga asinis
jāpieņem visiem kopā!
Tomēr vīri nolēma vēl pagaidīt.
Viena zēna dēļ jau nekaus zirgu!

Birkenbaums apsēdināja Kārlēnu uz ragavām.
Pavērtu muti zēns sēdēja
un vienaldzīgi skatījās tālumā.
Birkenbaums nolēma lūgt palīdzību
katram zvejniekam atsevišķi.
Varbūt kāds iežēlosies par Kārlēnu?

Sākumā Birkenbaums lūdza palīdzību
Gurlumam.
Taču Gurlums tikai skatījās uz Birkenbaumu
un klusēja.
Arī Skrastiņš pakratīja galvu un novērsās.

Nedaudz tālāk stāvēja Dalda ar dēlu.
Abi runāja par krastā palikušo māti
un izglābšanos.
Viņi izlikās, ka Birkenbaumu neredz.

Gulbis un Sīlis stāvēja un skatījās uz Zaļgu.
Zaļga knibināja vaļā no cietas zāles savīto virvi.
Ar cieto zāli viņš baroja savu zirgu.
Birkenbaums negribēja iet pie abiem vīriem.
Īpaši pie skopā Zaļgas ne.

Birkenbaums pagriezās pret Grīntālu.
Grīntāls viens pats stalti turēja kārti.
Birkenbaums apbrīnoja viņa mieru.
Nebija nozīmes Grīntālam vēlreiz lūgt palīdzību.
Tāpēc Birkenbaums pagāja viņam garām.

Birkenbaums tuvojās Kārlēnam.
Zēns joprojām sēdēja uz ragavām
un platām acīm skatījās tālumā.
Birkenbaums staigāja šurpu turpu gar Kārlēnu.
Zēns nekustējās.
Visbeidzot Birkenbaums apsēdās
Kārlēnam blakus.
Tā viņi sēdēja ilgi.

Pienāca laiks Birkenbaumam turēt kārti.
Kārlēns viņam vairs nepalīdzēja.
Puisis turēja kārti un dusmojās uz zvejniekiem.

Katrs domāja tikai par sevi.
Zvejniekiem bija vienalga par Kārlēna slāpēm.
Kaut arī zēns bija jaunākais no visiem.
Tikai Birkenbaumam bija žēl Kārlēna.

Pie kārts Birkenbaumu nomainīja
Skrastiņš ar Gulbi.
Kādu laiku Birkenbaums būs brīvs.

Puisis aizgāja līdz pašai ledus malai.
Stāvēt tik tuvu malai bija bīstami.
Jūras viļņi lauza nost jaunus gabalus.
Atlauztie ledus gabali sitās pret malu.
Kādreiz tik lielais ledus gabals
tagad bija bīstami mazs.

Birkenbaums par briesmām nedomāja.
Viņš apgāja ledus gabalam gandrīz apkārt
līdz atgriezās pie ragavām.

Kārlēns joprojām sēdēja un nekustējās.
Nedaudz pavērtās lūpas bija zilganas.
Uz pakausi noslīdējusi cepure
atklāja zēna dzelteno seju.
Birkenbaums apsēdās zēnam blakus.
Varētu jau nelielu ledus gabalu
Izkausēt siltajās rokās.
Tomēr arī tad ūdens būtu auksts un rūgts.
Kārlēna slāpes tas nemazinās.

Birkenbaums piedāvāja iegriezt savā rokā.
Tā Kārlēns varēs dzert siltas asinis.
No dzirdētā Kārlēns sarāvās un nodrebēja.
Tomēr uz mirkli viņš cerīgi paskatījās
uz puīša roku.

Birkenbaums ātri iegrieza sev rokā
un piespieda to zēnam pie lūpām.

Sākumā Kārlēns saķēra Birkenbauma roku
un mēģināja to atgrūst.
Tomēr drīz vien nomierinājās un sāka sūkt asinis.
Kārlēnam palika labāk.
Birkenbaums sev no kakla noņēma lakatiņu
un pārsēja ar to roku.

Vakarā Grīntāls izdalīja zvejniekiem zivis.
Debesīs virs viņiem parādījās mazs mākonis.
No tā bira smalkas sniega pārslas.
Pēc brīža vējš norima un laiks noskaidrojās.
Debesīs mirdzēja zvaigznes.
Tomēr neviens uz tām neskatījās.
Visiem bija vienalga.

Tā pagāja nakts.

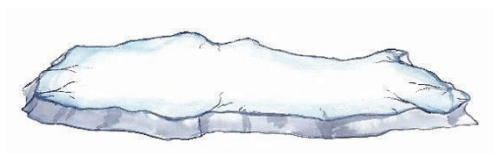
No rīta bija skaidrs laiks.
Tas deva zvejniekiem jaunu cerību.
Varbūt kāds kuģis ieraudzīs
sarkano kreklu kārts galā.
Taču arī šoreiz diena pagāja veltīgās cerībās.

Vakarā Grīntāls paziņoja pavisam sliktu ziņu.
Zivju pietiks tikai divām dienām.
Šoreiz Grīntāls vēl izdalīja
katram pa divām zivīm.
Rīt katrs saņems tikai vienu zivi.

Pēc vakariņām visi klusi sasēdās uz ragavām.
Vīri bija stipri novārguši.
Agrāk spēcīgie augumi nu bija kā bez spēka.
Visiem bija pelēkas sejas.

Jūra šņāca jau pavisam tuvu.
Ledus gabals bija palicis pavisam mazs.
Tā šūpošanos viļņos varēja just arvien spēcīgāk.

Kārlēns piespiedās Birkenbaumam.
Zēns jutās ļoti vājš un nobijies.
Izglābties vairs nav iespējams!
Birkenbaums noteikti izturēs ilgāk par Kārlēnu.
To saprata abi.
Kārlēns piespieda galvu Birkenbauma plecam
un raudāja.
Birkenbaums klusēja.

Pienāca piektās dienas rīts.
Grīntāls skatījās jūrā uz ziemeļiem.
Tālumā viņš kaut ko redzēja.
Izskatījās pēc maza dūmu mākoņa.
Visi zvejnieki cerīgi skatījās uz to.
Garenais dūmu mākonis kļuva labāk redzams.
Tas cēlās no kāda kuģa skursteņa.

Vīri satraukti klaigāja:
"Celiet kārti augstāk!
Viciniēt to!"

Dūmu mākonis palika arvien lielāks.
Zvejnieku bālajās sejās
parādījās prieks un cerība.
Viņi jutās glābti.
Vecais Dalda raudāja un pateicās Dievam.

Uz brīdi dūmu mākonis nemainījās.
Zvejnieki aizturēja elpu
un nekustīgi skatījās uz to.
Tad vīru sejās parādījās šausmas.
Dūmu mākonis samazinās!
Kuģis zvejniekiem netuvojās.
Tas viņus neredzēja un aizgāja garām.

Zvejnieku sejas atkal sadrūma.
Viņi nometa kārti uz ledus.
Zaļga kājām mīdīja sarkano kreklu
un kodīja sava kažoka piedurkni.
Skrastiņš atkrita ragavās.
Viņš kā jucis nesakarīgi runāja un smējās.
Kārlēns izmisumā cieši apkampa Birkenbaumu.
Tikai Grīntāls joprojām skatījās
aizgājušā kuģa virzienā.

Pēkšņi Janis iekliedzās:
"Laiva! Laiva!"
Visi pagriezās pret Jani.
Puisis rādīja uz dienvidiem.
Tur peldēja maza laiva.
Tā bija jau tuvu ledus gabalam.

Laivā sēdēja 7 cilvēki.
2 cilvēki airēja un 1 stūrēja laivu.
Pārējie 4 vīri tikai sēdēja.
Vecais Dalda pacēla rokas lūgšanā
pret debesīm.

Laiva pienāca pavisam tuvu.
Tagad labi varēja redzēt braucēju sejas.
Laivā bija 3 sveši vīrieši.
Pārējie bija Stūre, Skapāns un abi Cubuki.
Tie bija 4 zvejnieki no atlūzušā ledus gabala.
Viņi izskatījās pavisam vārgi.

Zvejnieki steidzās pretī laivai.
Pēc brīža viens no airētājiem
uzkāpa uz ledus gabala.
Vīrs sveicināja zvejniekus
un kaut ko teica svešā valodā.
Neviens viņu nesaprata.
Tad Grīntāls ar zīmēm jautāja svešajam par laivu.
Svešais vīrs pateica Grīntālam sliktu ziņu.
Laivā drīkst iekāpt vēl tikai 7 cilvēki.
Taču uz ledus bija 10 cilvēki.
Kurš kāps laivā un kurš paliks uz ledus?

Brīdi vīri stāvēja apjukuši.
Pirmais attapās Zaļga.
Viņš gāja uz laivu un teica:
"Jākāpj tik iekšā!
Kas kavēsies, paliks uz ledus!"

Grīntāls sagrāba Zaļgu aiz rokas
un atrāva atpakaļ.
Vajadzēja atkal godīgi lozēt!

Tomēr Skrastiņš gribēja
vispirms izmēģināt laivas izturību.
Varbūt tomēr visi var sasēsties?
Svešais vīrs tam nepiekrita.
Katrs cīnīsies par savu vietu un laivu apgāzīs.
Tad noslīks visi!

Vajadzēja lozēt.
Grīntāls nostādīja vīrus rindā pēc vecuma:
Dalda, Zaļga, Gurlums, Skrastiņš un Gulbis.
Tad Sīlis, Janis un Birkenbaums.
Pats Grīntāls ar Kārlēnu palika pēdējie.

Grīntāls atkal izplēsa pāris lapas
no savas grāmatiņas.
Lapas saplēsa 10 vienādos gabalos.
Tās būs lozes.
Uz 3 lozēm viņš ar zīmuli uzvilka krustus.
Krusts nozīmē palikt uz ledus.
Grīntāls satina visas papīra lozes rullīšos
un ielika cepurē.

Lozi pirmais vilka vecais Dalda.
Viņš izvilka tukšu lapiņu.

Zaļga ar drebošu roku grābstījās pa cepuri.
Paņēma vienu, tad otru lozi.
Beigās izvilka un attina trešo lozi.
Tā bija tukša.

Gurlumam un Gulbim arī laimējās
izvilkt tukšu lapiņu.

Skrastiņš svinīgi pārmeta sev krustu un vilka lozi.
Arī tukša.

Grīntāls piegāja pie Sīļa.
Drīz jau kāds izvilks pirmo lozi ar krustu.
Sīlis izvilka lozi un gandrīz nespēja attīt papīriņu.
Tik stipri viņam drebēja rokas.
Loze bija tukša.
Sīlis bija glābts.

Janis droši iebāza roku cepurē
un izvilka pirmo lapiņu ar krustu.
Tātad Janis paliek uz ledus.

Cepurē palika 3 lozes.
Tikai viena loze bija bez krusta.
Tikai viens vīrs būs glābts.

Grīntāls piegāja pie Birkenbauma.
Brīdi aizturējis elpu
Birkenbaums skatījās uz lozēm.
Tad paņēma vienu lozi un ātri to attina.
Birkenbaums bija izvilcis pēdējo laimīgo lozi.

Grīntāls apgrieza cepuri otrādi
un izkratīja pēdējās lozes uz ledus.
Tās abas bija ar krustiem.

Grīntālam un Kārlēnam
jāpaliek uz ledus gabala.
Tāpat kā Janim.

Zaļga un Gurlums ātri iekāpa laivā.
Viņiem sekoja Gulbis un Sīlis.

Skrastiņš piegāja pie Grīntāla
un spieda viņam roku.
Grīntāls lūdza pasveicināt savu sievu.
Skrastiņš apsolīja to un iekāpa laivā.

Arī Birkenbaums atvadījās
no Grīntāla un Jaņa.
Pēc tam Birkenbaums pagriezās pret Kārlēnu.

Zēns stāvēja nekustīgi un skatījās uz laivu.
Birkenbauma sejā parādījās sāpes.
Viņš saņēma Kārlēna roku un paspieda to.
Taču zēns neatbildēja
Birkenbauma rokas spiedienam.
Puisis palaida zēna roku vaļā.
Tā bez spēka noslīdēja Kārlēnam gar sāniem.

Birkenbaums gāja uz laivu.
Pusceļā viņš apstājās
un vēlreiz paskatījās uz Kārlēnu.
Birkenbaums brīdi kavējās.
Tad pagriezās un lēnām iekāpa laivā.

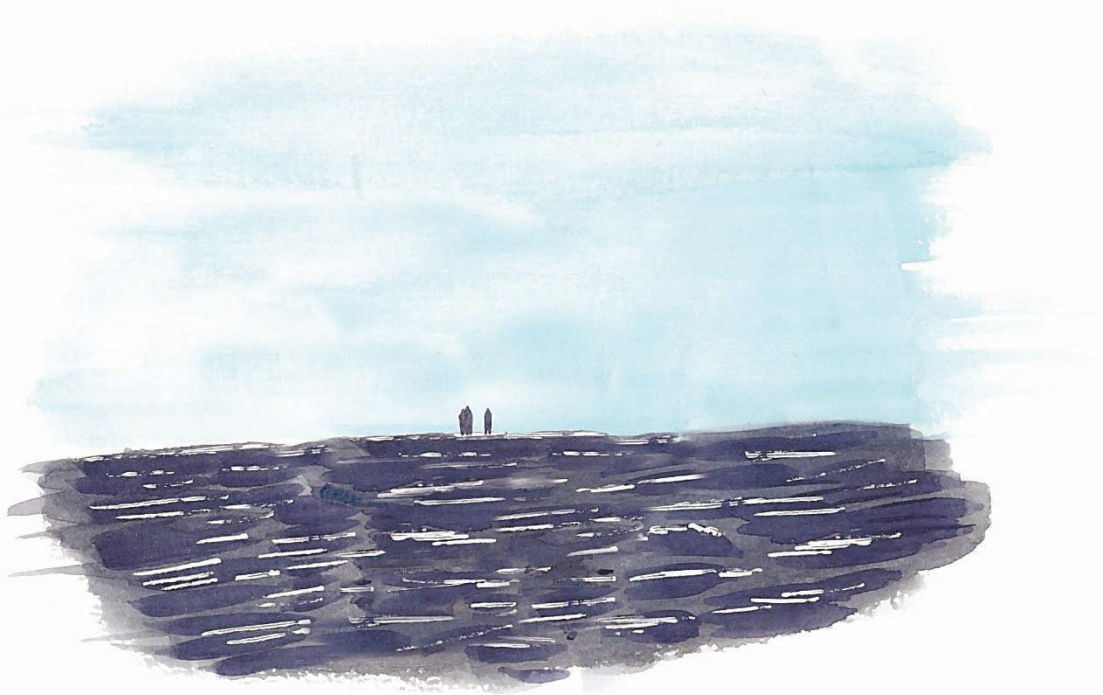

Dalda ar Jani stāvēja malā un sarunājās.
Grīntāls sauca Daldu kāpt laivā.
Dalda atteicās.
Savu vietu laivā viņš atdeva dēlam Janim.
Janis negribēja tēvu atstāt uz ledus.
Tomēr tēvs stūma dēlu uz laivas pusi.
Nokaunējies Janis iekāpa laivā.
"Ar Dievu, dēls!"
Vecais Dalda teica:

Laiva lēnām slīdēja prom no ledus gabala.
Uz atvadām Grīntāls 3 reizes novicināja cepuri.
Tad aplika roku Kārlēnam ap pleciem.
Blakus viņiem stāvēja salīcis vecais Dalda.
Visi 3 stāvēja nekustīgi.

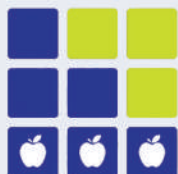

Tādi viņi vēl kādu laiku bija redzami
Janim un Birkenbaumam.
Abi nenovērsa skatienu
no 3 palikušajiem zvejniekiem.
Pēc brīža viņi jau bija pārāk tālu.
Ledus gabals pie apvāršņa
bija redzams kā mazs punkts.
Tad arī mazais punkts pazuda vīru skatienam.

Novele stāsta par nelaimē nokļuvušiem zvejniekiem.
Viņi peld uz ledus gabala.
Ledus no krasta peld dziļāk jūrā.
Starp zvejniekiem ir 16 gadus jaunais Kārlēns.
Par viņu rūpes uzņemas zvejnieks Birkenbaums.
Savukārt par visiem kopumā gādā Grīntāls.
Visi gaida glābējus.
Tomēr ar katru dienu ledus gabals paliek arvien mazāks.
Arī ēdamais beidzas.

Vai zvejniekiem izdosies izglābties?
Kādu grūtu lēmumu būs jāpieņem Birkenbaumam?

Šī novele ir vieglās valodas trešajā līmenī.
Tekstu ir viegli saprast.
Noveli var lasīt bērni un pieaugušie.
Zīmējumu autore Kate Brikmane-Buklovskā.

